

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**INCLUZIUNE FINANCIARĂ
PRIN EDUCAȚIE FINANCIARĂ -
BUNE PRACTICI ÎN DIVERSE
STATE MEMBRE ALE UNIUNII
EUROPENE**

studiu documentar

octombrie 2022

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților. Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă. Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Virgilia Ioan

Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
AUSTRIA	7
BULGARIA	10
REPUBLICA CEHĂ.....	11
CROAȚIA.....	13
ESTONIA	15
GRECIA	16
POLONIA.....	18
SLOVACIA	19
UNGARIA	20
WEBOGRAFIE	22

Introducere

Conform definiției oferite de Banca Mondială, incluziunea financiară reprezintă un proces prin care populația și întreprinderile pot accesa, într-o manieră transparentă și la un cost corect, diverse produse și servicii financiare legate de credite bancare, asigurări, investiții etc. În prezent, incluziunea financiară vizează:

- accesul constant la serviciile financiare digitale;
- abordarea obiectivă a sistemelor financiare (pentru toți membrii societății);
- operațiuni securizate necesare atât companiilor, cât și populației.

La nivel mondial este accentuată importanța educației financiare, ca element-cheie ce favorizează creșterea nivelului de incluziune financiară. Prin educație se pot cunoaște și înțelege produsele și serviciile financiare, stimulând astfel formarea unui comportament sustenabil și rațional. Având un bagaj informațional solid, toți membrii societății vor utiliza responsabil și eficient aceste soluții financiare, având ca efect obținerea unor avantaje incontestabile în ceea ce privește prosperitatea economică pe plan personal.

Pentru mediul de business, educația financiară contribuie la însușirea managementului riscurilor, având ca obiectiv stabilitatea finanțelor. Astfel, fiind optimizat modul de gestionare a riscurilor, compania poate accesa diferite soluții de finanțare în vederea dezvoltării business-ului. Este de la sine înțeles că luarea unor decizii trebuie realizată în baza unei educații financiare, mai ales într-un mediu economic caracterizat de incertitudini.

Datorită progresului tehnologic a fost posibilă și o evoluție a tranzacțiilor financiare în contextul dezvoltării securității tranzacțiilor și gestionării datelor. Digitalizarea a favorizat accesul mult mai facil la serviciile financiare - s-au dezvoltat sistemele de plăți și infrastructura pieței, serviciile financiare fiind mult mai accesate de către companii.

Pentru o creștere a nivelului de incluziune financiară, companiile trebuie să fie convinse că încrederea în soluțiile digitale puse la dispoziție de furnizorii de servicii financiare este validată de practică; pentru a favoriza stabilitatea pieței financiare și eficiența sistemului economic este important să existe un nivel ridicat de transparență și încredere între clienți și instituțiile financiare.

Tehnologia a devenit un factor-cheie pentru promovarea incluziunii financiare într-o manieră sustenabilă pentru piețele în curs de dezvoltare. Din ce în ce mai multe companii au început să beneficieze de oportunitatea de a accesa servicii financiare digitale, reușind să își dezvolte eficient procesele operaționale. Datorită inovației tehnologice au apărut o multitudine de soluții financiare ce au fost implementate la nivel de business, cu impact pozitiv asupra nivelului de *cash-flow*.

Spre exemplu, companiile pot transforma sigur și eficient facturile în lichidități, cu ajutorul unui sistem online automatizat. Serviciile financiare de tip *factoring* reprezintă, în prezent, una dintre soluțiile prin care mulți antreprenori își protejează businessul.

Din perspectiva incluziunii financiare, serviciile de *factoring* reprezintă o soluție financiară care contribuie la un grad mai ridicat de transparență și încredere în ceea ce privește tranzacțiile financiare și confidențialitatea datelor.¹

Potrivit Raportului Băncii Mondiale, din 2010 peste 55 de țări și-au asumat angajamente în favoarea incluziunii financiare, iar peste 60 fie au lansat, fie dezvoltă o strategie națională. Țările care au înregistrat cele mai multe progrese către incluziunea financiară au întreprins o serie de măsuri între care enumerăm:

- politici la scară națională, cum ar fi ID-ul digital universal;
- plăți guvernamentale cu efect de levier (de exemplu, 35% dintre adulții din țările cu venituri mici care primesc o plată guvernamentală și-au deschis primul cont financiar în acest scop);
- accesibilitatea serviciilor financiare mobile;
- lansarea noilor modele de afaceri, cum ar fi valorificarea datelor de comerț electronic pentru incluziunea financiară;
- dezvoltarea unei strategii naționale de incluziune financiară care reunește diverse părți interesate, inclusiv autoritățile de reglementare financiară, ministerele telecomunicațiilor, finanțelor și educației;
- acordarea unei atenții sporite protecției consumatorilor și capacității de a accesa servicii financiare în mod responsabil și durabil.

În Planul de acțiune pentru uniunea piețelor de capital, din septembrie 2020, Comisia Europeană a reiterat că alfabetizarea financiară solidă se află în centrul bunăstării financiare a oamenilor. Comisia și OCDE lucrează împreună pentru a dezvolta cadre de competențe financiare pentru adulți și pentru copii. Aceste cadre vor stabili cunoștințele, abilitățile și comportamentul pe care o persoană trebuie să le dezvolte pentru a-și asigura bunăstarea financiară pe tot parcursul vieții. Acestea pot fi utilizate de autoritățile publice naționale și de părțile interesate pentru a dezvolta politici, programe și materiale de învățare privind „alfabetizarea financiară”.

Comisia Europeană și OCDE au dezvoltat un cadru de competență financiară pentru adulți. De asemenea, Comisia lucrează cu administrațiile naționale pentru a evalua nivelurile de alfabetizare financiară și pentru a crea programe dedicate pentru îmbunătățirea educației financiare.

¹ <https://instantfactoring.com/ce-inseamna-incluziune-financiara-pentru-un-business/>

Rețeaua internațională pentru educație financiară OECD/INFE este compusă din membri din peste 130 de țări și coordonată de un consiliu consultativ. Domenii de politici-cheie legate de educația financiară sunt abordate, în prezent, pe grupuri de lucru:

- stabilirea, implementarea și evaluarea standardelor;
- educația financiară și impactul digitalizării;
- impactul îmbătrânirii populației și nevoile consumatorilor vârstnici.

Potrivit definiției OECD/INFE, ***incluziunea financiară se referă la procesul de promovare a accesului facil, în timp util și adecvat la o gamă largă de produse și servicii financiare reglementate și extinderea utilizării acestora de către toate segmentele societății prin implementarea unor abordări adaptate și inovatoare, inclusiv conștientizarea financiară și educația pentru promovarea bunăstării financiare, precum și a incluziunii economice și sociale.***

Conform Recomandării Consiliului OEDC la nivel ministerial, adoptată în octombrie 2020, educația financiară este o combinație de conștientizare financiară, cunoștințe, abilități, atitudini și comportamente necesare pentru a lua decizii financiare sănătoase și pentru a obține în cele din urmă bunăstarea financiară individuală.

De asemenea, se recomandă statelor membre și non-membre OECD care aderă la document, să stabilească și să implementeze strategii naționale care:

1. recunosc importanța alfabetizării financiare - prin legislație, acolo unde este cazul - și este de acord asupra domeniului acesteia la nivel național, ținând seama de nevoile și lacunele naționale identificate;
2. sunt coerente cu alte strategii care promovează prosperitatea economică și socială, cum ar fi cele care se concentrează pe incluziunea financiară și protecția consumatorilor financiari;
3. stabilesc cooperarea cu părțile interesate relevante, precum și identificarea unui lider național sau a unui organism/consiliu de coordonare;
4. includ stabilirea unei foi de parcurs care să sprijine atingerea unor obiective specifice și prestabilite într-o perioadă de timp determinată;
5. oferă îndrumări care urmează să fie aplicate prin programele individuale implementate în cadrul strategiei naționale pentru a contribui eficient și adecvat la strategia generală;
6. încorporează monitorizarea și evaluarea pentru a evalua progresul strategiei și a propune îmbunătățiri în consecință.

Austria

Strategia de alfabetizare financiară, lansată în toamna anului 2021, adoptă definiția dezvoltată de OCDE (OCDE, 2020c), recunoscută la nivel global - și utilizată de Comisia Europeană (CE, 2021) și G20 - și o completează cu un aspect care a fost identificat ca fiind important de către părțile interesate, respectiv conștientizarea rolului individului în economie și în societate și a contribuției acestora la dezvoltarea lor durabilă. În strategia națională, alfabetizarea financiară este concepută ca fiind *o combinație de conștientizare financiară, cunoștințe, abilități, atitudini și comportamente necesare pentru a lua decizii financiare sănătoase și, în cele din urmă, pentru a atinge bunăstarea financiară individuală și pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a economiei și societății*.

Viziunea austriacă propune ca: părțile interesate din sectoarele public, privat și non-profit să se angajeze într-un dialog permanent, să coopereze în vederea îndeplinirii unor obiective comune și să implementeze inițiative viabile. Urmare a acestor politici, cetățenii trebuie:

- să înțeleagă rolul lor în economie și modul în care pot contribui la dezvoltarea durabilă a acestora printr-un management financiar personal informat și responsabil;
- să adopte o atitudine pe termen lung față de bani și să facă planuri pentru a-și asigura securitatea financiară după pensionare;
- să fie sprijiniți în diferite etape ale vieții în ceea ce privește nevoile de alfabetizare financiară și să aibă acces la educație financiară adaptată și de înaltă calitate.

Austria se caracterizează, în această materie, printr-o cooperare eficientă public-privat, sub coordonarea Ministerului Educației. Deși educația financiară este o materie facultativă în școală, aceasta este de obicei integrată în curriculum, prin intermediul altor discipline (matematică, economie, științe sociale sau altele). În august 2020, Ministerul Federal de Finanțe a lansat „o ofensivă universală” de educație financiară numită „Pregătirea Austriei pentru viitorul financiar”, cu scopul de a dezvolta o strategie la nivel național. În demersul de realizare a educației financiare la toate nivelurile, sunt implicate: Ministerul Federal al Educației, Științei și Cercetării, Banca Națională a Austriei, Autoritatea Austriacă pentru Piața Financiară, Ministerul Federal de Finanțe.

Îmbunătățirea educației financiare și a cunoștințelor financiare au ca efect dezvoltarea unor mai bune abilități financiare și o mai bună înțelegere a produselor financiare și, prin urmare, vor îmbunătăți stabilitatea financiară, vor preveni supra-îndatorarea, precum și falimentul personal al consumatorilor, în special al familiilor tinere. O planificare și o gestionare independentă a veniturilor și bunurilor, riscurilor și recompenselor vor duce, de asemenea, la o relație îmbunătățită între bănci și clienții acestora. „Există o nevoie tot mai mare de îmbunătățiri; proiectele pe care le susținem sunt măsuri preventive importante prin care tinerii învață, dintr-un stadiu incipient, să-și folosească în mod

conștient banii și să ia singuri decizii în mod responsabil. Acest lucru înseamnă că este mai puțin probabil să cadă în capcana datoriilor sau a sărăciei mai târziu”, a declarat Gerald Resch, secretarul general al Asociației Bancherilor din Austria.

La rândul său, **Asociația Bancherilor din Austria (Bankenverband-BDB) sprijină proiecte și inițiative pentru promovarea educației economice, financiare și juridice în general. Proiectele susținute de asociație încep din școala primară**, cu scopul de a familiariza copiii cu utilizarea corectă a banilor și a relațiilor economice simple la o vârstă adecvată. BDB lucrează îndeaproape cu organizații cu experiență, școli și experți special instruiți și ajută, ocazional, elevii școlilor profesionale și studenții să-și pregătească tezele de master. În plus, BDB sprijină educația studenților în domeniul științelor prin acordarea unui premiu anual de promovare pentru rezultatele la drept comercial și bancar. Din cartea pentru copii Geld zu verkaufen, elevii din școlile primare învață în mod concret ce sunt banii. Ei descoperă de ce au nevoie de aceștia, care este diferența dintre dorințe și nevoi, ce înseamnă bogăția și cum să-și stabilească prioritățile financiare. Conținutul cărții este prezentat și discutat de cititori profesioniști împreună cu experți în domeniile economiei, pedagogiei, managementului de proiect, formării și științelor comportamentale, de la asociația vieneză Three coins. **Scopul comun este de educa financiar cât mai mulți oameni**, într-un mod practic și de impact, prin colaborarea entităților publice, ONG-urilor și organizațiilor private.

Informații de interes pot fi obținute din proiectul Jugend Zeitung Wirtschaft, în colaborare cu cotidianul „Die Presse”. Elevii citesc în mod regulat ziarul și aleg un subiect în legătură cu care se documentează, realizează interviuri, scriu un text editorial și sunt sprijiniți în activitatea lor de experți și jurnaliști. Cele mai bune articole sunt apoi publicate în ziar. Asociația Bancherilor din Austria sprijină copiii cu experiență legată de crearea de conținut și organizează întâlniri cu experți ai băncilor membre. „Fii tu însuși șeful” este motto-ul proiectului de promovare a educației Schulbanker al Asociației Bancare Germane în cooperare cu BDB. Cu acest proiect, care se desfășoară cu succes de 20 de ani, copiii pot ocupa un loc în biroul consiliului de administrație al unei bănci virtuale și pot experimenta direct cum funcționează afacerile și concurența. Elevii au o perspectivă asupra relațiilor economice și a activității antreprenoriale. Prima rundă a proiectului are loc online. Primele 20 de echipe concurează apoi pentru marea finală de la Berlin. Primilor trei clasati li se acordă premii în bani.

JusHAK a început în septembrie 2019 - un nou format de școală care combină pregătirea economică cu cea juridică. Proiectul pilot este în prezent testat în patru locații din Austria. Asociația Bancherilor din Austria sprijină programe de internship și ca partener de cooperare bazat pe conținut. Austria IT Security Hub este o platformă de cooperare între companii și tineri care sunt interesați de domeniul IT și securitatea web. Scopul este de a promova talente și de a contracara deficitul de lucrători calificați în domeniul IT. De mai bine de 40 de ani, Asociația Bancherilor din Austria acordă un premiu promoțional pentru

munca științifică remarcabilă în domeniul dreptului comercial și bancar. Câștigătorii premiului pot obține un total de 20.000 EUR. Premiarea este acordată pentru a recompensa munca tinerilor care se ocupă de probleme legate de activitățile bancare, în special în domeniile corporative, piețelor de capital, drept bancar și fiscal sau economie.

Elevii cu vârste cuprinse între 13 și 15 ani pot concura anual la European Money Quiz, împreună cu colegii lor, într-o interesantă provocare online.

BDB este un actor important în domeniu și cooperează cu ministerele interesate, Banca Națională și cu o serie de universități, cu autoritățile de supraveghere, cu băncile partenere, școli etc. Stabilirea unor obiective comune între autorități și asociații private au succes în domeniu. La nivel politic se pledează pentru consolidarea acestei cooperări, iar profesorii apreciază ajutorul sectorului bancar ca parte a strategiei naționale. Pe lângă organismele guvernamentale sau asociațiile bancare, cel mai bun ajutor în educația financiară ar trebui să fie oferit și de părinți și școli – acest lucru cu scopul de a consolida un mod responsabil de a trata chestiunile financiare. Inițiativele publice și private în domeniul educației financiare pot fi un sprijin util în definirea și obținerea independenței financiare, în special pentru tineri. Banca Națională a Austriei are un rol important în educația financiară și prin intermediul unui site web bine informat (eurologisch.at). Din 2019, Autoritatea Austriacă pentru Piața Financiară oferă „A-Z of Finance”, un instrument de educație financiară care acoperă subiecte comune (de natură financiară) într-un limbaj simplu și într-un mod ușor de înțeles (fma.gv.at).

Băncile sunt implicate și ele în educația financiară. Unul dintre cele mai populare exemple este Financial Life Park: un instrument de educație financiară inovatoare, care promovează cunoștințele în materie de bani și îi ajută pe tineri să dobândească abilitățile necesare pentru a-și gestiona resursele financiare personale în mod responsabil și independent. Pe trei niveluri și pe o suprafață de 1.500 m², Financial Life Park oferă zone expoziționale, jocuri interactive, o bibliotecă, o sală de seminar și un atelier. Este oferit un tur ghidat de două ore pentru grupurile de elevi cu vârste peste 10 ani. Vizitatorii învață despre chestiuni financiare și despre importanța aranjamentelor financiare proprii. Sunt disponibile trei formate de tur pentru diferite categorii de vârstă, astfel încât alegerea subiectelor, profunzimea și complexitatea tratării acestora și stilul de livrare sunt adaptate nevoilor fiecărui grup.

Bulgaria

Strategia națională de educație financiară a Republicii Bulgaria a fost elaborată în cadrul unui grup de lucru cu o largă reprezentare, folosind și sprijinul tehnic al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și al Ministerului de Finanțe al Țărilor de Jos. Strategia este însoțită de un Plan de acțiune pentru perioada 2021-2025, care acoperă activitățile prioritare care urmează să fie desfășurate (în anii următori) pentru a crește nivelul de alfabetizare financiară. Strategia și Planul au fost adoptate prin Hotărârea Consiliului de Miniștri din 10 februarie 2021; stadiul implementării măsurilor va fi raportat anual către Consiliul de Miniștri.

Prima cartografiere mai cuprinzătoare a activităților din domeniul alfabetizării financiare din Bulgaria a fost realizată de Fundația pentru inițiativa de educație financiară, în cadrul unui proiect finanțat de Programul de Sprijin pentru ONG-uri în Bulgaria în cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European. A fost publicată în cadrul Cărtii Albe despre alfabetizarea financiară în Bulgaria, care cuprinde informații și date până în februarie 2016. Cartea Albă descrie și sistematizează resursele actuale din Bulgaria în domeniul alfabetizării financiare, precum și organizațiile, instituțiile și companiile care le furnizează.

Prioritățile-cheie ale Strategiei naționale de educație financiară vizează:

- cunoștințe și abilități pentru gestionarea pe termen scurt a finanțelor personale și controlul financiar: bugetarea și controlul cheltuielilor gospodăriei, achitarea la timp a obligațiilor, estimarea rezonabilă a angajamentelor și achizițiilor;
- cunoștințe și abilități în managementul riscurilor și construirea rezistenței financiare;
- cunoștințe și abilități de planificare financiară pe termen mediu și lung: stabilirea obiectivelor, economisirea și investiția, inclusiv în scopul asigurării perioadei de pensie;
- cunoștințe și abilități pentru utilizarea prudentă a produselor și serviciilor financiare;
- conștientizarea produselor și serviciilor financiare: cunoașterea naturii, oportunităților și riscurilor inerente produselor și serviciilor respective, capacitatea de a face alegeri informate de produse și servicii adecvate nevoilor;
- conștientizarea drepturilor și obligațiilor consumatorilor de servicii financiare și a mecanismelor de protecție a drepturilor consumatorilor;
- cunoștințe și abilități privind utilizarea tehnologiilor digitale pentru a crește alfabetizarea financiară.

Republica Cehă

La 13 ianuarie 2020, Guvernul Republicii Cehe a aprobat Strategia națională pentru educație financiară NSFV 2.0. Scopul noii strategii este de a crea condiții pentru consolidarea pe termen lung a nivelului de alfabetizare financiară a populației Republicii Cehe.

NSFV 2.0 a fost elaborată de Ministerul Finanțelor și pregătită de Grupul de Lucru pentru Educație Financiară, al cărui membru este și Ministerul Educației și Culturii. Strategia din 2020 înlocuiește strategia din 2010 și stabilește direcția de bază pe care ar trebui să o urmeze educația financiară din Republica Cehă în următorii ani.

Una dintre cele mai importante schimbări aduse de NSFV 2.0 este extinderea domeniului de aplicare a educației financiare la anumite grupuri ale populației adulte. Aici, statul se va concentra atât asupra grupurilor social vulnerabile, precum vârstnicii, persoanele care primesc asistență socială sau șomerii, cât și pe cei care îi ajută pe acești cetățeni vulnerabili – adică asistenții sociali, angajații birourilor de ocupare a forței de muncă, polițiștii. Educația financiară a copiilor și tinerilor, adică predarea alfabetizării financiare în școlile primare și gimnaziale, care se desfășoară de câțiva ani, va continua.

Educația financiară obligatorie în școli a fost stabilită de guvern cu ocazia adoptării unei rezoluții privind îmbunătățirea condițiilor în sectorul bancar. În baza acestei rezoluții, în decembrie 2007 a fost publicat documentul **Sistemul de dezvoltare a alfabetizării financiare în școlile primare și gimnaziale**, care a fost elaborat în comun de **Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației, Tineretului și Sportului și Ministerul Industriei și Comerțului**. Educația financiară inițială (școlară) a devenit unul dintre pilonii Strategiei naționale de educație financiară și acoperă învățământul obligatoriu în școlile primare și gimnaziale. Sistemul determină roluri individuale în domeniul educației inițiale și definește etapele de bază în furnizarea educației financiare.

O parte integrantă sunt Standardele de alfabetizare financiară, care stabilesc nivelul țintă de alfabetizare financiară pentru fiecare nivel de educație. Nivelul de alfabetizare financiară stabilit în Standardele pentru ultimul an de liceu este considerat și nivelul de alfabetizare financiară a unui consumator adult.

Standardele de alfabetizare financiară au fost încorporate în Programul-cadru educațional pentru învățământul de bază și în programele-cadru educaționale ale tuturor ramurilor învățământului secundar. Din septembrie 2013, Republica Cehă a făcut educația financiară disciplină obligatorie pentru elevii și studenții din școlile primare și gimnaziale.

Deoarece în anii 2000 nu existau instituții care să se ocupe de subiect, Asociația Bancară Cehă (Česká bankovní asociace, CBA) a creat primele programe de alfabetizare financiară înființând, în anul 2007, o platformă online de informații educaționale despre finanțe (financnivzdelavani.cz). Pentru copiii cu vârste cuprinse între 8-14 ani, CBA lucrează în mod regulat cu Televiziunea Cehă (furnizor public de televiziune) la sitcomul *Money Friends* (Bankovkovi), lansat la 1 aprilie 2020. Acest program TV este însoțit de un manual de sprijin (pentru a consolida procesul de învățare).

În fiecare toamnă, începând cu anul 2013, bancherii susțin în școli lecții despre elementele de bază ale educației financiare sau despre securitatea cibernetică. Activitatea se adresează tinerilor de 14-16 ani și ajută cadrele didactice din școlile primare și gimnaziale. Acest program a devenit extrem de popular de-a lungul anilor. Republica Cehă participă la *European Money Quiz*, un alt program educațional antrenant care ajută tinerii de 14-15 ani și profesorii acestora în educația financiară și pe care asociația îl organizează împreună cu Federația Bancară Europeană din 2018. În mod regulat, de obicei de cel puțin două ori pe an, CBA face campanii pentru grupuri țintă specifice în mass-media publică și comercială (TV, emisiuni, rețele sociale) pe probleme precum securitatea cibernetică, împrumuturile de Crăciun, împrumuturile nemotivate, rezervele financiare etc. CBA patronează toate campaniile de educație axate pe aspectele legate de siguranță și securitate cibernetică ale serviciilor bancare.

În timp ce ONG-urile sau băncile au propriile programe, CBA și furnizorii de servicii financiare sunt principalii susținători și actori în educația financiară din Republica Cehă. Toate aceste proiecte cheie se derulează și în prezent: site-uri de informare publică, seriale TV și cărți pentru copii, *European Money Quiz* și bloguri pentru seniori.

Ajutorul profesioniștilor din sectorul bancar este foarte apreciat de școli și de entitățile publice. Factorii politici cehi salută faptul că sectorul financiar face din educația financiară o parte din responsabilitatea sa socială și corporativă. Cu toate acestea, cooperarea dintre sectorul public și cel privat nu este foarte bine coordonată, în ciuda eforturilor Ministerului Finanțelor (care a generat un Registru Național al Proiectelor de Educație Financiară). Conform Strategiei naționale de educație financiară, autoritățile publice sunt responsabile nu numai pentru educația copiilor, ci se vor concentra și asupra celor mai vulnerabile grupuri-țintă de adulți.

Republica Cehă este una dintre primele țări care a inclus educația financiară ca parte a curriculum-ului sistemului școlar public. Din 2009, educația financiară este o materie obligatorie pentru școlile secundare cehe și, din 2013, și pentru școlile primare. Școlile predau elevilor (până la 18 ani) noțiuni privind finanțele personale și prin alte discipline, mai ales ca parte a orelor de educație civică. În timp ce copiii nu au permisiunea legală de a lucra, majoritatea elevilor de liceu din Cehia au un loc de muncă cu jumătate de normă.

Croația

Prin educația financiară, sistemul bancar sprijină societatea (cetățeni, micro-antreprenori, întreprinderi mici și mari) și este partener al guvernului și al autorităților de reglementare din Republica Croația. În doar câțiva ani, Asociația Bancară Croată (Hrvatska Udruga Banaka, HUB) și-a extins activitatea de la probleme de alfabetizare financiară restrânsă, la ridicarea problemelor securității cibernetice și a sistemelor de plată, precum și la promovarea alfabetizării financiare a cetățenilor în legătură cu rolul băncilor și sistemul financiar. Asociația Bancară Croată a luat parte la proiecte de educație financiară. HUB a fost inițiatorul activităților dedicate "Săptămânii globale a banilor" și a organizat de două ori concursul croat *European Money Quiz*; în 2019, 200 de profesori și-au înscris clasele la Test. Asociația Bancară Croată publică curent articole și documente, gestionează conținut web și este activă pe rețele sociale pe tema alfabetizării financiare și alfabetizării digitale. Pe site-ul HUB, publicul poate găsi informații și tutoriale despre prevenirea fraudei și a criminalității cibernetice. În fiecare an, HUB și partenerii săi desfășoară campanii media puternice pentru a promova alfabetizarea financiară pentru publicul larg.

Aceste campanii includ o gamă largă de subiecte, cu accent pe fraudă și prevenirea cibernetică. HUB se concentrează, de asemenea, pe economii, explicarea terminologiei bancare și gestionarea responsabilă a banilor. În plus, HUB cooperează cu Europol și cu Ministerul Afacerilor Interne pentru a educa și pentru a preveni fraudă și criminalitatea cibernetică. Pentru a evidenția aceste subiecte, instrumentele utilizate sunt comunicatele de presă, declarațiile media, infografice, activitatea social media și organizarea de conferințe sau parteneriate cu mass-media. Scopul este de a informa publicul croat cu privire la subiecte-cheie, inclusiv la schimbările tehnologice rapide și la noile riscuri ce pot afecta sistemele de plăți.

În 2020, HUB a inițiat și coordonat o cercetare în vederea evaluării nivelului de alfabetizare financiară al populației cu vârste cuprinse între 13 și 19 ani (clasele a VII-a și a VIII-a de școală primară și patru clase de liceu). Rezultatele au fost împărtășite publicului și autorităților pentru a ajuta toate părțile interesate să îmbunătățească programele de "alfabetizare financiară" din întreaga țară. Deși inedită pentru Croația, scopul cercetării a fost de acela de a evalua nivelul de cunoștințe și modul de gândire pe grupa de vârstă respectivă. A fost desfășurată o campanie media pentru a prezenta rezultatele cercetării și recomandări pentru tineri.

Băncile croate sunt parteneri indirecti ai promovării educației financiare, în special în timpul Săptămânii Europene a Banilor (unele dintre ele desfășurând acțiuni de același gen pe parcursul întregului an).

Asociația Bancară Croată este membră a Grupului de lucru operațional pentru educație financiară, condus de Ministerul Finanțelor. Acest grup de lucru este actorul principal în

Croația și elaborează strategia națională în domeniu. Fiind o asociație non-profit, membrii grupului de lucru consideră HUB partener egal la întâlniri și evenimente legate de educația financiară. Membrii HUB pot evalua unde este important să se intervină (de exemplu, securitatea cibernetică) sau pot contribui la identificarea unor schimbări necesare în sistemul bancar (de exemplu, noi instrumente pentru plăți, FinTech). În general, există o colaborare utilă între membrii grupului, inclusiv ONG-urile și autoritățile de reglementare financiară croate, sectoarele comerțului și educației, precum și angajații asociațiilor financiare și industriale. Autoritățile de reglementare financiară sunt implicate în mod deosebit. În special, Banca Națională Croată și Agenția de Supraveghere a Serviciilor Financiare din Croația organizează evenimente, conferințe și editează un număr de publicații, iar site-urile web conțin informații interesante pentru tineri și consumatori, videoclipuri etc. Banca Națională Croată organizează, de asemenea, vizite ale studenților la bancă, oferind prelegeri pe teme-cheie ale sistemului bancar și rolul băncii centrale.

Un număr de ONG-uri au demonstrat suficientă anvergură, credibilitate și implicare pentru a participa la programele de educație financiară. Intre ele Institutul pentru Educație Financiară (Štedopis) care, datorită expertizei și credibilității sale în domeniu, a cooperat și cooperează cu HUB în mai multe proiecte, printre care la primul European Money Quiz și programul de cercetare menționat mai sus. Unii actori mai mici sunt, de asemenea, dispuși să ia parte la promovarea programelor de educație financiară - între ele organizațiile studențești sau asociațiile de sprijin pentru IMM-uri (de exemplu, Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, CEPOR), inițiind interesul antreprenorial în rândul publicului croat. **Factorul politic sprijină activitatea grupului de lucru prin consultanță și reglementări** precum și prin implementarea unor măsuri de finanțare ale unor proiecte. În Cadrul Strategic Național de Educație Financiară (2021-2026) se menționează portalul educațional www.hife.hr, înființat de Institutul croat pentru educație financiară, cu sprijinul financiar al Ministerului Economiei și Dezvoltării Durabile. Caracteristica specială a portalului educațional este că informațiile pentru consumatori sunt prezentate simplu și clar, ceea ce contribuie la o mai bună înțelegere a produselor și serviciilor financiare și a drepturilor consumatorilor. Portalul prezintă un conținut care tratează subiecte de produse/servicii financiare, managementul finanțelor personale, servicii de utilități, precum și o secțiune de e-learning care, pe lângă broșuri, oferă utilizatorilor posibilitatea de a-și testa cunoștințele printr-un chestionar online. Prin numeroase programe, asociația oferă de mulți ani instruire pentru studenți, profesori și alți utilizatori.

Un pas semnificativ în promovarea educației financiare în cadrul legislativ a fost făcut odată cu adoptarea Legii privind împrumutul de consum pentru locuințe, care a intrat în vigoare în octombrie 2017. Legea privind creditarea pentru consumatorii rezidențiali transpune Directiva privind creditarea pentru locuințe pentru consumatori (2014/17/UE),

care solicită statelor membre să promoveze măsuri legate de educația financiară. Astfel, instituția de credit și intermediarul de credit sunt obligați să pună la dispoziție, într-un loc vizibil, în spațiile comerciale în care prestează servicii pentru consumatori și pe site-urile lor, informații clare și generale, în limba croată, despre procedura de aprobare a unui credit de consum și să informeze consumatorii cu privire la posibilitatea de a obține consultanță în cadrul centrului de consiliere pentru protecția consumatorilor, dacă acestea există.

Pe lângă acestea, prevederi importante privind necesitatea alfabetizării financiare sunt cuprinse în legile care reglementează fondurile de pensii obligatorii, fondurile de pensii facultative, companiile de asigurări de pensii și alte asigurări.

Astfel, ca un stimulent pentru recunoașterea problemelor legate de nevoia de educație financiară, legile deja menționate au inclus prevederi privind necesitatea de a investi o parte din fondurile societăților de pensii și companiilor de asigurări în alfabetizarea financiară a consumatorilor. Pentru ca dispozițiile menționate mai sus să nu rămână pur declarative, sunt prevăzute și sancțiuni pentru nerespectarea legii. În plus, Agenția de Supraveghere a Serviciilor Financiare din Croația a emis Orientări pentru companiile de pensii, pentru a consolida alfabetizarea financiară a cetățenilor Republicii Croația.

Estonia

Asociația bancară din Estonia (Eesti Pangaliit) este organizația reprezentativă a sectorului bancar eston; în cadrul asociației, 10 bănci membre cooperează pentru a promova educația financiară în mod cuprinzător. Eesti Pangaliit promovează alfabetizarea financiară a cetățenilor estonieni, în special în rândul tinerilor, prin organizarea de cursuri pentru elevi (Înțelepciunea financiară) și cooperează cu mass-media estonă, prin susținerea unor programe de promovare a educației financiare.

În ceea ce privește educația în școli, Eesti Pangaliit oferă un set de 12 lecții online elevilor din clasele a VI-a până la a IX-a. Lecțiile constau în videoclipuri de 15-20 de minute, susținute de materiale de studiu pentru a exersa noile abilități învățate în clasă. Subiectele sunt diverse – economii, investiții, buget etc. – și sunt concepute împreună cu o organizație non-profit din sectorul educației, selectată în implementarea acestui program pe baza experienței anterioare și a contactelor cu școlile. Nu mai puțin de 10.000 de elevi și-au îmbunătățit abilitățile de gestionare a banilor datorită acestui program. În plus, Eesti Pangaliit organizează și coordonează implementarea *European Money Quiz* în Estonia, ca parte a competiției paneuropene cu tematică financiară, organizată împreună cu Federația Bancară Europeană.

Începând din 2020, Eesti Pangaliit este implicată în procesul de reînnoire a Strategiei naționale de educație financiară, sub conducerea ministerului de finanțe. Cele mai mari bănci care operează în Estonia au inițiative lor proprii de promovare a educației financiare și cooperează în unele proiecte în cadrul Asociației Bancare. În calitate de autoritate națională de reglementare financiară, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Banca Centrală Estonă (Eesti Pank) contribuie, de asemenea, la educația financiară. Autoritatea de Supraveghere Financiară gestionează un site web dedicat schimbului de informații și bunelor practici de educație financiară (minuraha.ee).

Grecia

Asociația Băncilor Elene (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, HBA) este reprezentantul instituțional al instituțiilor de credit grecești și străine care își desfășoară activitatea în Grecia. HBA recunoaște interacțiunea specială dintre nivelul de alfabetizare financiară a cetățenilor și nivelul lor de dezvoltare și prosperitate. Din 2007, asociația este membră a organizației non-profit Junior Achievement Greece, JAG. De la crearea sa în 2013, JAG este membru al Grupului de Proiect de Educație Financiară al Federației Bancare Europene (EBF FEPG), o platformă pentru bune practici și cooperare în Europa. Din 2014, HBA este și membru afiliat al Rețelei Internaționale de Educație Financiară a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD/INFE).

HBA a creat un Comitet interbancar la nivel înalt pentru educație financiară. Scopul acestui Comitet este facilitarea schimbului de bune practici, de a specifica acțiunile care trebuie întreprinse, de a planifica și de a implementa strategia de îmbunătățire a educației financiare pentru toți. Prin cooperare, HBA dezvoltă și promovează o varietate de programe, care vizează în principal elevii (8-17 ani), care sunt cel mai receptiv și, în același timp, cel mai dinamic și promițător segment din societate.

Cu aprobarea Ministerului Educației, HBA organizează Concursul național de finanțe, o competiție online pentru elevii cu vârste între 13 și 15 ani. Câștigătorul național reprezintă Grecia în concursul *European Money Quiz*, organizat de EBF la Bruxelles. HBA a creat un site web dedicat informațiilor relevante, testelor și jocurilor, activ pe tot parcursul anului, astfel încât să poată fi accesat de elevi, profesori și părinți. În colaborare cu Quality Net Foundation, HBA a creat materiale educaționale gratuite pentru elevii din clasele primare, precum și pentru familiile și profesorii acestora. Materialul este disponibil pentru toate școlile primare prin intermediul unei platforme online și poate fi folosit pentru pregătirea elevilor în cadrul Concursului Național Panhellenic "Bravo – Crearea unei lumi mai bune". Concursul și materialul au avizul Ministerului Educației și al Institutului Național de Politici Educaționale. Cu sprijinul JAG și al Ministerului Educației, HBA derulează programul „Bănci în acțiune” pentru elevii de 16-18 ani. Programul include opt sesiuni de educație a câte o oră fiecare, predate de voluntari ai organizațiilor de servicii

financiare. Aceste lecții au scopul de a oferi elevilor oportunitatea de a dobândi cunoștințe și abilități financiare de bază care îi vor ajuta să-și gestioneze finanțele, să devină consumatori informați și să-și extindă orizontul ca viitori profesioniști.

În 2020, HBA a colaborat cu autorul islandez Gunnar Baldvinsson pentru a publica un manual privind alfabetizarea financiară - „Primii pași în finanțe”, care își propune să răspundă cererii de materialele educaționale pentru pregătirea elevilor pentru un concurs național tematic.

HBA recunoaște importanța educației financiare și nevoia de a sprijini cetățenii să-și îmbunătățească comportamentul financiar, considerând că sectorul serviciilor financiare este un element-cheie la toate nivelurile educației financiare, de la elaborarea politicilor și elaborarea strategiei până la implementarea acțiunilor specifice și evaluarea impactului. **Atunci când educația financiară se referă la copii, toate programele relevante ale HBA au nevoie de aprobarea Ministerului Educației și a Institutului Național de Politici Educaționale.**

HBA cooperează cu furnizori de servicii financiare, asiguratori, entități dedicate furnizării educației financiare ca activitate economică, organizații nonguvernamentale și asociații de tutori și profesori.

Asociațiile bancare sunt în fruntea ierarhiei în furnizarea de educație financiară, reprezintă sectorul și se asigură că nu există promovare comercială. În plus, au know-how-ul și mijloacele necesare (majoritatea au departamente de formare).

Ministerul grec al educației nu a definit o strategie națională pentru educația financiară. Niciun organism public național nu a preluat conducerea în educația financiară și nici autoritățile de reglementare financiară nu joacă un rol. La școală, alfabetizarea financiară este integrată ca disciplină școlară secundară, iar elevii învață despre finanțele personale prin intermediul altor materii (economie, matematică și alte activități interdisciplinare-*flexible zone*).

Institutul Elen de Educație Financiară, înființat în februarie 2016, este prima organizație non-profit din Grecia dedicată diseminării cunoștințelor financiare și luptei împotriva analfabetismului financiar. Institutul, prin inițiativele sale, se adresează tuturor grupurilor sociale cu accent pe copii și adolescenți. În același timp, dezvoltă acțiuni pentru alte grupuri sociale vulnerabile, precum femeii, pensionari și imigranți. Scopul pe termen lung al Institutului este de a crea o nouă generație de cetățeni informați și responsabili din punct de vedere financiar, o societate în care cetățenii vor avea cunoștințele și abilitățile necesare pentru a înțelege mai bine imaginea de ansamblu a economiei, utilitatea produselor financiare și funcționarea piețelor, în fiecare etapă a vieții lor, și vor putea lua cele mai bune decizii pentru gestionarea eficientă a banilor lor.

Polonia

Asociația Băncilor Poloneze (Związek Banków Polskich, ZBP) acționează ca o Cameră de comerț care asociază băncile din Polonia. ZBP a dezvoltat potențialul și experiența cooperării în domeniul educației financiare cu mai multe entități publice și private (este o activitate care a depășit deja trei decenii). ZBP a fondat Institutul Bancar din Varșovia (WIB) pentru a desfășura activități de educație financiară în Polonia. Prin programele multianuale de educație financiară, ZBP și numeroșii săi parteneri, împreună cu ONG-uri, asociații și mass-media, diseminează proiecte pe întreg teritoriul țării la cele mai diferite grupuri sociale. În cadrul Centrului de informații bancare și drept bancar și în cooperare cu 120 de universități, ZBP a creat Programul Modern Business Management. Inaugurată în 2016, „Bankers for Education” colaborează cu peste 800 de școli și instituții de învățământ pentru a le oferi expertiza voluntarilor din sectorul bancar; ca parte a „Bankers for Education”, BAKCYL este un proiect emblematic, care implică cursuri pentru elevi și întâlniri cu directorii executivi ai băncilor, precum și întâlniri online.

Până în 2020, „Bankers for education” a organizat 24.220 de prelegeri susținute de 1.400 de voluntari pentru a sprijini și forma 6.500 de profesori în 7.650 de școli și universități, în cooperare cu 450 de autorități locale și cu 220 de bănci și filiale bancare.

ZBP a inițiat și finanțat, de asemenea, raportul „O hartă a educației financiare și de asigurări”, care este un inventar extins al programelor și proiectelor naționale de educație financiară din Polonia. Acest raport de cartografiere este publicat o dată la câțiva ani, iar până în 2020 au fost publicate șase ediții.

În anii precedenți, Banca Centrală a Poloniei a jucat rolul principal în educația financiară. Pe măsură ce problema a crescut în importanță, autoritățile publice s-au implicat mai mult, iar sectorul bancar (prin ZBP și WIB) participă la Consiliul de Educație Financiară în calitate de observator.

Consiliul pentru Educație Financiară stabilește direcții și modalități de finanțare din Fondul de educație financiară, în special prin finanțarea de campanii educaționale și de informare care vizează creșterea gradului de conștientizare financiară a publicului. Consiliul elaborează, de asemenea, strategii de educație financiară și monitorizează implementarea acestora. Mai mult, Consiliul elaborează programe educaționale, iar publicațiile promovează cunoașterea funcționării pieței financiare, a riscurilor acesteia și a entităților care operează pe aceasta.

Băncile poloneze sunt implicate în educația financiară, atât prin proiecte proprii, cât și prin finanțarea proiectelor implementate de alte entități (cum ar fi fundații, asociații). Școlile și organismele publice au primit extrem de favorabil sprijinul sectorului bancar pentru educația financiară, iar factorii de decizie politică susțin activitatea prin granturi și fonduri publice și consultanță. În comparație cu alte țări europene, băncile din Polonia

sunt văzute ca parte a unui sector stabil și modern, care se bucură de încredere generală. Inițiativele educaționale sunt luate în serios și apreciate de profesori și părinți.

Educația financiară este o materie obligatorie în școlile secundare (13-18 ani), predată la disciplina „Bazele antreprenorialului”.

Slovacia

Educația financiară este un subiect important pentru Asociația Bancară Slovacă (Slovenská Banková Asociácia, SBA - asociație-cheie în sectorul financiar al Slovaciei și parte interesată și activă în discuțiile și activitățile privind educația financiară). SBA este membră a Grupului Interdepartamental de Experți pentru Educație Financiară, condus de Ministerul Educației. SBA este, de asemenea, membră a Consiliului sectorial pentru bănci, servicii financiare și asigurări.

Prin intermediul mass-media și al site-ului său web, SBA publică în mod regulat materiale de consiliere pentru public axate pe: managementul finanțelor personale, bugetare, economisire și alte subiecte financiare. Din 2010, SBA conduce un portal web educațional pentru profesioniștii din piața financiară. SBA oferă educație financiară specială și testări pentru sectorul bancar și public, în asigurări sau reasigurări, piața de capital, depozite, creditare, credite pentru locuințe și consum, economii pentru pensii suplimentare, economii pentru pensii. Din 2012, SBA desfășoară inițiative axate pe creșterea cunoștințelor financiare ale elevilor din ciclul gimnazial și liceal. Începând cu 2018, SBA a organizat participarea Slovaciei la *European Money Quiz*.

Cel mai important partener în chestiunile privind educația financiară este Banca Națională a Slovaciei. În 2021, Banca Națională a prezentat Strategia privind educația financiară. Unul dintre obiectivele principale este acela de a coordona mai îndeaproape activitățile de învățământ public și privat în materia / materiile privind sectorul financiar. Unele bănci realizează proiecte pe termen lung având în vedere grupuri / categorii distincte. De obicei, băncile cooperează cu ONG-urile prin diverse programe, permițând profesorilor și elevilor să beneficieze de materiale de calitate și metode moderne de învățare.

În 2017, Ministerul educației a adoptat Standardul național de educație financiară.

Ungaria

Asociația Bancară Maghiară (Magyar Bankszövetség, HBA) este implicată în educația financiară de mulți ani, urmărind să atragă atenția publicului asupra problemelor financiare și a modului de abordare al acestora. În 2015, HBA s-a alăturat programului European Money Week, ca unul dintre fondatori, pentru a îmbunătăți educația financiară a copiilor și tinerilor adulți. Ungaria a desfășurat și desfășoară (din 2014) un program special, Money Week, la nivel național - PÉNZ7 (programul urmărește spre exemplu programe vizând cunoștințele de bază financiare și antreprenoriale, cum ar fi bugetul familiei, economiile, infrastructura de bază de plată, finanțele digitale și așa mai departe. PÉNZ7 a construit o cooperare sectorială cu implicarea Ministerului Resurselor Umane, Ministerului Finanțelor, Ministerului Inovației și Tehnologiei, Asociației Bancare Maghiare, Fundației Money Compass și Junior Achievement Hungary (JAM) ca parteneri co-organizatori.

În 2020, numărul de voluntari a crescut cu 30% față de 2019: profesorii pregătiți (tematic), alături de cca 900 de voluntari ai PÉNZ7, au ținut cursuri / prelegeri pentru 217.000 de elevi din 1200 de școli (cca 12.000 de lecții).

Pe lângă PÉNZ7, HBA derulează și alte programe, cum ar fi Ambassadors of Financial Literacy, susținând performanța societății civile în domeniul educației financiare. În plus, un program universitar Fintelligence Center își propune să ofere cunoștințe și simțul responsabilității în gestionarea finanțelor personale. Scopul este diseminarea cunoștințelor financiare avansate, inclusiv rezultatele cercetărilor actuale, noile tehnologii, inovații financiare, transmiterea și comunicarea informațiilor relevante – corespunzătoare grupurilor țintă specifice.

Fundația Money Compass (MCF) a fost înființată la inițiativa Băncii Centrale a Ungariei cu scopul de a dezvolta și implementa programe care sporesc gradul de conștientizare financiară. Centrul de Împrumut pentru Studenți și Asociația Bancară Maghiară sunt co-fondatori ai Fundației. Dezvoltarea intensivă și inovatoare a manualelor școlare și a conținuturilor, precum și programele de formare a cadrelor didactice, au constituit coloana vertebrală a activității în ultimii ani, servind la răspândirea cunoștințelor financiare și economice în cadrul învățământului public. Până în 2020, peste 400.000 de elevi din 2000 de școli au studiat subiecte de educație financiară din manualele și cărțile de lucru cum ar fi „Ghidul pentru finanțe” (Iránytű a pénzügyekhez) și „Misiuni în lumea banilor” (Küldetések a pénz világában) elaborate de MCF. Aceste publicații se află în lista oficială a manualelor școlare.

„Missions in the World of Money” a fost extins într-un joc educațional creativ, „Financial Hero Training” (Pénzügyi Hősképző), disponibil pe smartphone-uri din 2018, mediu care oferă oportunități de alfabetizare financiară digitală pentru elevii de clasele a VII-a și a

VIII-a. MCF oferă, de asemenea, broșuri și o aplicație informativă „Știu despre banii mei” pentru elevii din ciclul primar și secundar. Din 2018 a fost pus la dispoziție curriculumul e-learning pentru elevii de liceu, în care se regăsește disciplina obligatorie „Finanțe și antreprenariat” predată în clasa a X-a. Pentru a facilita utilizarea manualelor în școli, Fundația oferă formare gratuită pentru profesori. Până la sfârșitul anului 2019, peste 2.300 de profesori au participat la sesiunile de formare.

MCF a înființat două rețele școlare, care oferă o serie de competiții, concursuri, aplicații, zile de proiecte și ateliere pentru membrii lor. Fundația este partener de cooperare și dezvoltator de conținut al Săptămânii Banilor din Ungaria (PÉNZ7) din 2015. În 2017, 2018 și 2019, acest program a primit o recunoaștere internațională semnificativă, câștigând Global Inclusion Award.

Ministerul Finanțelor, Ministerul Inovației și Tehnologiei și MCF sunt entitățile fondatoare ale proiectului pilot Cashless Schools, început în septembrie 2018, o campanie unică care are ca scop creșterea gradului de conștientizare financiară și încurajarea utilizării soluțiilor moderne de plată electronică în școli. În conformitate cu Strategia națională privind educația financiară, una dintre primele ținte ale Ministerului Finanțelor a fost dezvoltarea unei platforme pentru a împărtăși cetățenilor informații financiare relevante prin educație publică; în acest context, a fost creat un site oficial cu sloganul „Smart Finance” (okosanapenzzel.hu).

WEBOGRAFIE

- Manual de educație financiară pentru Europa, Federația Europeană Bancară, 2020, <https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2020/11/EBF-Financial-Literacy-Playbook-for-Europe.pdf> ;
- Ce înseamnă incluziune financiară pentru un business?, <https://instantfactoring.com/ce-inseamna-incluziune-financiara-pentru-un-business/> ;
- Strategii naționale de educație financiară, OECD, <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/nationalstrategiesforfinancialeducation.htm> ;
- Promovarea incluziunii financiare prin educație financiară, OECD, <https://edufinanciera.com/wp-content/uploads/2014/03/5k3xz6m88smp.pdf> ;
- Evaluarea programelor de educație financiară, OECD, <https://www.oecd.org/financial/education/evaluatingfinancialeducationprogrammes.htm> ;

Financial inclusion and new means of payment, 2021,
<https://financialinclusion europe.eu/Library/financial-inclusion-and-new-means-of-payment/> ;

- European Banking Authority - Report on financial education, 2019-2020, https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Consumer%20Corner/Financial%20education/EBA%20Financial%20Education%20Report%202019-2020%20-%20FINAL%20-%20Combined.pdf ;
- Financial literacy of adults in South-Eastern Europe, OECD, 2020, <https://www.oecd.org/finance/Financial-Literacy-of-Adults-in-South-East-Europe.pdf> ;
- Financial competence framework for adults in the EU, OECD, 2022, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf ;
- Financial education in Europe: progress made, but much still to do, 2021, <https://www.intrum.com/press/news-stories/financial-education-in-europe-progress-made-but-much-still-to-do/> ;
- Improving financial literacy must be a priority for Europe, 2022, <https://www.ft.com/content/60d10129-fad4-4ec6-ba60-612ce5cd02fc> ;

- Financial education in South East Europe, OECD, <https://www.oecd.org/finance/financial-education/south-east-europe-financial-education.htm> ;
- Autorități naționale competente pentru protecția drepturilor consumatorilor în relațiile cu instituțiile de credit sau financiare, <https://www.eba.europa.eu/consumer-corner/national-competent-authorities-for-consumer-protection> ;
- Financial education map, https://www.eiopa.europa.eu/content/financial-education-map_en ;
- Uniunea piețelor de capital, cap.7 – Responsabilizarea cetățenilor prin alfabetizare financiară, https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/capital-markets-union/capital-markets-union-2020-action-plan/action-7-empowering-citizens-through-financial-literacy_ro ;
- Planul de acțiune pentru uniunea piețelor de capital, 2020, https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/capital-markets-union/capital-markets-union-2020-action-plan_en ;
- Inițiative naționale de educație financiară, https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Consumer%20Corner/Financial%20education/1026348/Updated%20EBA%20repository%20on%20FE%20initiatives%20of%20NCAs%20-%20Summary%20table.pdf ;
- Strategia României de educație financiară, <https://edu-fin.ro/> .